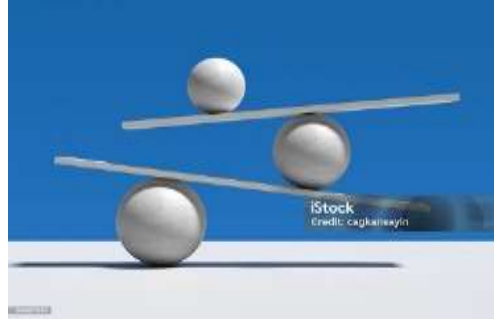

SYSTÉM ENVIRONMENTÁLNEHO MANAŽÉRSTVA (EMS) v záveroch o najlepších dostupných technikách (BAT)

Ing. Claudia Gettlerová
Odbor priemyselných emisií, najlepších dostupných techník a kontroly projektov
Sekcia environmentálneho posudzovania a povoľovania

december 2024

SYSTÉM ENVIRONMENTÁLNEHO MANAŽÉRSTVA (EMS)

- Dosiahnutie rovnováhy medzi životným prostredím, spoločnosťou a ekonomikou sa považuje za nevyhnutné pre uspokojenie potrieb súčasnosti bez toho, aby bola ohrozená schopnosť budúcich generácií uspokojovať ich potreby (trvalo udržateľný rozvoj).
- Spoločenské očakávania týkajúce sa trvalo udržateľného rozvoja, transparentnosti a zodpovednosti sa vyvíjajú s čoraz prísnejšou legislatívou, rastúcim tlakom na životné prostredie v dôsledku znečistenia, neefektívneho využívania zdrojov, nesprávneho nakladania s odpadom, zmeny klímy, degradácie ekosystémov a straty biodiverzity.
- Trvalo udržateľný rozvoj ako cieľ sa dosahuje vyvážením troch pilierov udržateľnosti.

TRI PILIERE UDRŽATELNOSTI

Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj popisuje tri piliere udržateľnosti

- **enviromentálny**
 - **sociálny**
 - **ekonomický**

EMS

v KONTEXTE

SMERNICE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY 2010/75/EÚ

z 24. novembra 2010 o priemyselných emisiách
(integrovaná prevencia a kontrola znečisťovania životného prostredia)

a

SMERNICE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2024/1785

z 24. apríla 2024,
ktorou sa mení smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/75/EÚ o priemyselných emisiách
(integrovaná prevencia a kontrola znečisťovania životného prostredia)
smernica Rady 1999/31/ES o skládkach odpadov

je cieľom EMS

- poskytnúť podnikom a organizáciám rámec na ochranu životného prostredia a možnosť reagovať na meniace sa environmentálne podmienky v rovnováhe so sociálno-ekonomickými potrebami.
- **prispieť k environmentálnemu pilieru udržateľnosti** systematickým prístupom - implementáciou systémov environmentálneho manažérstva do prevádzkovej praxe,

EMS

- Prevádzkovatelia každého zariadenia, na ktoré sa vzťahuje smernica o priemyselných emisiách v znení smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1785 a v súlade s príslušnými závermi o BAT pripravia a zavedú systém environmentálneho manažérstva
- Pre zabezpečenie súladu systému environmentálneho manažérstva s požiadavkami smernice 2010/75/EÚ s v znení smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1785 a v súlade s príslušnými závermi o BAT systém preskúma prevádzkovateľ a zabezpečí preverenie systému externým audítorom.
- Audítorom by mal byť buď orgán posudzovania zhody akreditovaný v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 765/2008 (stanovujú sa požiadavky akreditácie) podľa požiadaviek normy ISO 17021 alebo akákoľvek fyzická alebo právnická osoba s licenciou environmentálneho overovateľa v súlade s článkom 2 bodom 20 nariadenia Európskeho parlamentu a rady (ES) č. 1221/20009 (o dobrovoľnej účasti organizácií v schéme Spoločenstva pre environmentálne manažérstvo a audit (EMAS)).

EMS

- Prevádzkovatelia pripravlia a **zavedú** systém environmentálneho manažérstva v súlade s príslušnými závermi o BAT pre dané odvetvie **do 1. júla .2027**. (výnimku tvoria zariadenia, ktoré zmenová smernica dopĺňa do Prílohy I.)
- EMS sa podrobuje pravidelnému prehodnocovaniu na zaručenie toho, že je naďalej vhodný, primeraný a efektívny.
- **Prvý audit EMS** sa uskutoční **do 1. júla 2027** (výnimku tvoria zariadenia, ktoré zmenová smernica dopĺňa do Prílohy I.).
- **Pravidelný audit EMS** aspoň **každé 3 roky**.

EMS musí obsahovať

- **Ciele environmentálnej politiky** v záujme neustáleho zlepšovania environmentálneho správania a bezpečnosti zariadenia, ku ktorým patria opatrenia na:
 - predchádzanie vzniku odpadov,
 - optimalizáciu využívania zdrojov a energie a opätovného využívania vody,
 - prevenciu alebo zníženie používania nebezpečných látok alebo emisií z nich.
- **Ciele a ukazovatele výkonnosti v súvislosti s významnými environmentálnymi aspektami**, v ktorých sa zohľadnia referenčné hodnoty stanovené v relevantných záveroch o BAT.
- **Zhrnutie výsledkov energetického auditu**, opatrenia na vykonanie a z nich vyplývajúce odporúčania v prípade zariadení, na ktoré sa vzťahuje povinnosť energetického auditu alebo vykonávania systému energetického manažérstva.

EMS musí obsahovať

- Register nebezpečných látok prítomných v zariadeniach ako takých, alebo z nich emitovaných, ako sú zložky iných látok alebo súčasti zmesí, s osobitným zreteľom na látky spĺňajúce kritériá uvedené v článku 57 nariadenia (ES) č. 1907/2006 a látky, na ktoré sa vzťahujú obmedzenia obmedzenia uvedené v prílohe XVII k nariadeniu (ES) č. 1907/2006 a posudzovanie rizika vplyvu týchto látok na zdravie ľudí a na životné prostredie, ako aj analýzu možností ich nahradenia bezpečnejšími alternatívami alebo zníženia ich používania alebo emisií.
- Opatrenia prijaté na dosiahnutie environmentálnych cieľov a predchádzanie rizikám pre zdravie ľudí a životné prostredie vrátane nápravných a preventívnych opatrení, ak sú potrebné.
- Plán transformácie podľa článku 27d

Transformácia hospodárstva EÚ a EMS

- Plány transformácie prevádzok, na ktoré sa vzťahuje smernica 2010/75/EÚ, sa stanú súčasťou ich systémov environmentálneho manažérstva.
- Plánmi transformácie sa tiež doplnia požiadavky na vykazovanie informácií o udržateľnosti produktov podľa smernice č. 2013/34/EÚ ako prostriedku pre uplatňovanie týchto požiadaviek na úrovni zariadenia.
- Prioritou je transformácia energeticky náročných činností uvedených v Prílohe I.

EMS – register vstupov a výstupov

OBSAH INFORMÁCIÍ

- o výrobných procesoch
- o množstve a vlastnostiach použitých surovín
- o spotrebe vody a jej využívaní
- spotrebe energie a jej využívaní
- o vlastnostiach produkovaných odpadových vôd
- o množstve a charakteristikách procesných chemikálií
- o vlastnostiach produkovaných odpadových plynov
- o množstvách a vlastnostiach vzniknutých zvyškov

Miera podrobnosti a stupeň formalizácie registra spravidla závisí od povahy, veľkosti a zložitosti prevádzky, ako aj rozsahu jej možných vplyvov na životné prostredie.

EMS – systém nakladania s chemikáliami (CMS)

Obsahuje

- politiku na zníženie spotreby procesných chemikálií a s nimi súvisiacich rizík vrátane politiky obstarávania menej škodlivých chemikálií s cieľom minimalizovať používanie nebezpečných látok a látok vzbudzujúcich veľmi veľké obavy a s nimi súvisiace riziká, ako aj vyhnúť sa obstarávaniu nadmerného množstva procesných chemikálií
(Na poskytovanie a uchovávanie informácií, ktoré sú potrebné na výber procesných chemikálií sa môže použiť register procesných chemikálií - s registra vstupov a výstupov BAT 2)
- ciele a akčné plány na zabránenie používaniu nebezpečných látok a látok vzbudzujúcich veľké obavy a rizikám, ktoré sú s ich používaním spojené, alebo na obmedzenie ich používania a rizík s ním spojených
- vývoj a zavedenie postupov na obstarávanie procesných chemikálií, na manipuláciu s nimi, na ich skladovanie a používanie, na zneškodňovanie odpadu, ktorý obsahuje procesné chemikálie, a na vrátenie nepoužitých procesných chemikálií s cieľom zabrániť vzniku alebo obmedziť emisií do životného prostredia

Miera podrobnosti a stupeň formalizácie registra bude spravidla závisieť od povahy, veľkosti a zložitosti prevádzky, ako aj rozsahu jej možných vplyvov na životné prostredie.

Najčastejšie používané systémy environmentálneho manažérstva v organizáciách a prevádzkach na území Slovenskej republiky

EMAS

- **Schéma pre environmentálne manažérstvo a audit** je dobrovoľným nástrojom Európskej únie vytvoreným pre organizácie, ktorý pomáha hodnotiť, riadiť a zlepšovať ich environmentálne správanie.
- Tvárou v tvár narastajúcej environmentálnej zodpovednosti zo strany trhu a zákazníkov, organizácie získavajú prospech zo znižovania negatívnych environmentálnych vplyvov vyplývajúcich z ich činností. Vynikajúce environmentálne správanie je považované za obchodnú výhodu, zatiaľ čo zlá environmentálna výkonnosť sa stáva nevýhodou. Keďže problémy životného prostredia sa stávajú komplexnejšími a ich počet narastá, musia byť riadené novými spôsobmi.
- Schéma EMAS ponúka systémový prístup.
- Okrem požiadaviek medzinárodnej normy EN ISO 14001 je schéma EMAS doplnená niekoľkými prvkami navyše. Vyššia kvalita EMAS spočíva v:
 - **prísnejších požiadavkách na meranie, hodnotenie a sústavné zlepšovanie environmentálneho správania;**
 - **dodržiavaní záväzných požiadaviek pod dohľadom verejných orgánov;**
 - **silnom zapojení zamestnancov;**
 - **hlavných ukazovateľoch environmentálneho správania**, ktoré zabezpečujú viacročné porovnanie v rámci a medzi organizáciami;
 - **poskytovaní informácií verejnosti cez validované environmentálne vyhlásenie;**
 - **registrácii prostredníctvom príslušného orgánu, na základe úspešného overenia akreditovaným/licencovaným environmentálnym overovateľom.**

Najčastejšie používané systémy environmentálneho manažérstva v organizáciách a prevádzkach na území Slovenskej republiky

- Schéma EMAS je navrhnutá tak, aby pomáhala organizáciám zlepšovať ich environmentálne správanie za súčasného zvyšovania ich konkurencieschopnosti, napríklad cez efektívnejšie využívanie zdrojov.
- Logo EMAS je atraktívny komunikačný a marketingový nástroj určený k zvyšovaniu povedomia o EMAS, ktorý signalizuje:
 - spoľahlivosť a vierohodnosť informácií poskytovaných organizáciou s ohľadom na environmentálne správanie;
 - záväzok organizácie zlepšovať svoje environmentálne správanie a skvalitňovať riadenie svojich environmentálnych aspektov;
 - súlad s právnymi predpismi.
- [Používanie loga EMAS je predmetom článku 10 nariadenia EPaR č. 1221/2009.](#)
- [Podrobné informácie www.emas.sk](http://www.emas.sk)

Najčastejšie používané systémy environmentálneho manažérstva v organizáciách a prevádzkach na území Slovenskej republiky

Systém environmentálneho manažérstva podľa ISO 14001:2015

- **Rozsah pôsobnosti**

Táto medzinárodná norma špecifikuje požiadavky na systém environmentálneho manažérstva, ktorý môže organizácia použiť na zlepšenie svojho environmentálneho správania. Je určená na použitie organizáciou, ktorá sa snaží riadiť svoje environmentálne zodpovednosti systematickým spôsobom, ktorý prispieva k environmentálnemu pilieru udržateľnosti. Pomáha organizáciám dosiahnuť zamýšľané výsledky systému environmentálneho manažérstva, ktoré poskytujú hodnotu pre životné prostredie, samotnú organizáciu a zainteresované strany.

- V súlade s environmentálnou politikou organizácie zamýšľané výsledky systému environmentálneho manažérstva obsahujú:
 - zlepšenie environmentálneho správania;
 - plnenie povinností v oblasti súladu;
 - dosiahnutie environmentálnych cieľov.

EMAS OVERENÉ ENVIRONMENTÁLNE MANAŽÉRSTVO

MINISTERSTVO
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ďakujem za pozornosť,

Ing. Claudia Gettlerová
Odbor priemyselných emisií, najlepších dostupných techník a kontroly projektov |
Sekcia environmentálneho posudzovania a povoľovania

claudia.gettlerova@enviro.gov.sk